

Norrtälje 2025-12-12

PM till stöd för implementering av förändringar i HSLF-FS 2017:37 och upphörande av SOSFS 1997:14

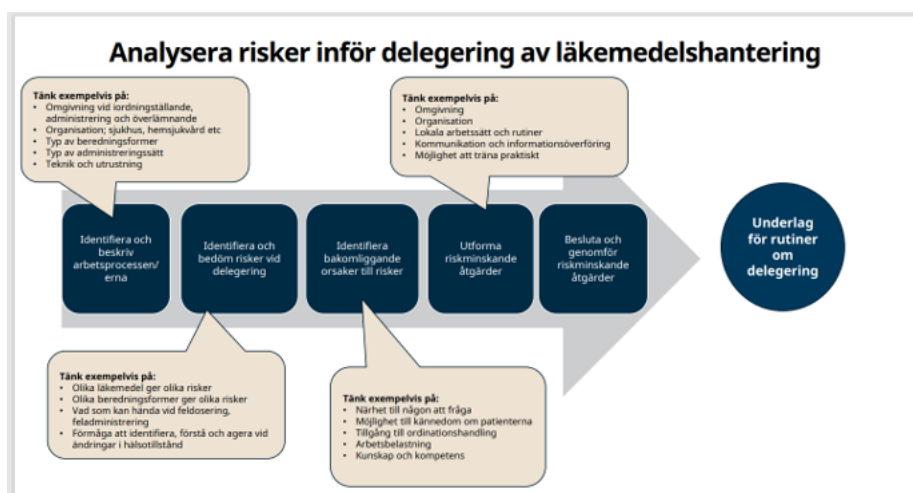
Delegering av läkemedelshantering och andra oreglerade hälso- och sjukvårdsuppgifter i och med att förändringar i föreskrift HSLF-FS 2017:37 och upphörande av SOSFS 1997:14 är det från 1 januari 2026 delegering av läkemedelshantering som är reglerat i föreskrift.

Delegering av läkemedelshantering

Delegering av läkemedelshantering får endast ske när det är förenligt med god och säker vård.

Vårdgivaren ska bedöma riskerna med att delegera läkemedelshantering i verksamheten. Resultatet av riskanalyserna ska vara utgångspunkten när vårdgivaren tar fram övergripande och lokala skriftliga rutiner för:

- I vilka situationer och under vilka förutsättningar som det är förenligt med en god och säker vård att delegera läkemedelshantering i verksamheten
- Vilken kompetens och kunskap som krävs för att den som genom beslut om delegering får iordningsställa, administrera och överlämna läkemedel.
- Vårdgivaren skall bedöma patientsäkerheten utifrån verksamhetens förutsättningar när det gäller hur delegeringsprocessen ska se ut till exempel kring vad som kan delegeras, krav på erfarenhet och dokumenterade kunskaper om hantering av läkemedel och de risker som är förenade med hanteringen.



Från Socialstyrelsens powerpoint: [PowerPoint-presentation](#)

Vårdgivaren har ett tydligt verksamhetsansvar för delegering av läkemedelshanteringen i verksamheten. De olika nivåerna; vårdgivaren, den som delegerar och den som mottager en delegering, ansvar för en god och säker vård vid läkemedelshanteringen.

Den som får delegering ska ha dokumenterade kunskaper om hantering och de risker som är förenade med hanteringen av läkemedel och den kompetens som krävs för att utföra uppgiften på ett korrekt och patientsäkert sätt. Den som tagit emot delegeringen bär själv ansvaret för att han eller hon fullgör uppgiften.

I uppgiften ingår att uppfylla relevanta krav som ställs i föreskriften tex kontrollera ordination, rimlighetsbedömning av dos och dokumentation.

Ansvaret för patientsäkerheten är vid läkemedelshantering fördelat på vårdgivaren, den som delegerar och den som tar emot delegeringen.

MAS på KSON kontrollerar att besluten om delegering är förenliga med patientsäkerheten och följer föreskriften och de lagar som omfattar delegeringsförfarandet.

Delegering av oreglerade hälso- och sjukvårdsuppgifter

När SOSFS 1997:14 upphävs gäller endast Patientsäkerhetslagen (2010:659) kap. 6 §3 som grund för att fördela andra hälso- och sjukvårdsuppgifter än läkemedelshantering.

Enligt lagen får vårdgivaren fördela en oreglerad hälso- och sjukvårdsuppgift endast om det är förenligt med en god och säker vård.

Det innebär att:

Vårdgivaren ansvarar för att bedöma vilka hälso- och sjukvårdsuppgifter som ändå ska delegeras och att det finns tydliga rutiner för detta i verksamheten. Legitimerad personal får endast delegera en hälso- och sjukvårdsuppgift om det är förenligt med god och säker vård och om mottagaren har tillräcklig reell kompetens. Den som delegerar måste själv ha kompetens att utföra uppgiften, och ansvarar för att bedöma mottagarens förutsättningar. Delegeringsbeslut ska vara skriftliga, personliga, tidsbegränsade och följas upp årligen. Det är endast legitimerad personal som kan delegera hälso- och sjukvårdsuppgifter. Riskanalyser ska ligga till grund för vårdgivarens processer och övergripande och lokala rutiner för detta.

Grundläggande delar vid delegering

- Personal som tar emot en delegering är att betrakta som hälso- och sjukvårdspersonal vid utförande av den specifika arbetsuppgiften.
- Delegeringsbeslutet ska vara skriftlig och ange:
- vilken eller vilka uppgifter som delegerats
- för vilken verksamhet som delegeringsbeslutet gäller

- vem som delegerat uppgiften
- till vem uppgiften delegerats
- när delegeringsbeslutet ska följas upp
- beslutets giltighetstid (*avgörs av vårdgivaren utifrån riskbedömningar*)
- datum då beslutet fattades

Delegeringsbeslutet ska vara personligt och tidsbegränsat. Den som delegerar ska kontrollera att mottagaren har de kunskaper och den kompetens som krävs. Den som har delegerat uppgiften har sedan inte ett ansvar för hur uppgiften fullgörs.

Vårdgivaren ska följa upp hur den delegeringen minst en gång per år, dokumentera uppföljningar och återkallelse av delegeringsbeslut. Dokumentationen ska bevaras i minst tre år från den tidpunkt då delegeringsbeslutet upphört att gälla. Beslut om delegering upphör inte att gälla när den som fattat beslutet avslutar sin tjänst.

Ansvar vid delegering

Vid delegering inom hälso- och sjukvården har vårdgivaren det övergripande ansvaret för att verksamheten bedrivs enligt lagar och föreskrifter. Det innebär att vårdgivaren ska bedöma risker, ta fram rutiner och följa upp att delegeringar sker på ett sätt som är förenligt med god och säker vård. Delegering får aldrig användas som en lösning på personalbrist, utan ska alltid utgå från patientsäkerhet och verksamhetens behov.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) kontrollerar att vårdgivaren har ändamålsenliga rutiner för delegering och att dessa följs. MAS & MAR kontrollerar även att delegeringar är patientsäkra och att personalen har tillräcklig kompetens för att utföra uppgifterna. MAS och MAR behöver för att kunna göra sina kontroller även kunna ta del av de riskanalyser som vårdgivaren gjort inför delegering av läkemedel och arbetet med de oreglerade medicinska arbetsuppgifterna hur de hanteras i verksamheten.

Den som tar emot en delegering ansvarar för att uppgiften utförs korrekt och enligt gällande rutiner. Om personen känner sig osäker eller saknar tillräcklig kompetens är det dennes ansvar att avstå från att utföra uppgiften. Delegeringen innebär ett personligt ansvar och får inte vidaredelegeras.

Vårdgivaren ansvarar för att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete inom detta område. Att det finns processer, skriftliga analyser av risker, övergripande och lokala rutiner för delegering av läkemedelshanteringen.

Processen för andra hälso- och sjukvårdsuppgifter, som ska eller inte ska delegeras, ska hanteras på ett patientsäkert sätt. Vårdgivarens process för oreglerade hälso- och sjukvårdsuppgifter som fördelas eller delegeras inom verksamheten ska utgå från kraven på en god och säker vård.